

Igennem mange Aar har Lovgivningen tillagt Dom for en *i den offentlige Mening vanærende Handling* Retsvirkning, saaledes at den, der var dømt for en saadan Handling, blev udelukket fra at nyde visse Rettigheder, som ellers tilkom Borgerne i Almindelighed. Det var dog ikke fastsat i Lovgivningen, hvilke Handlinger der skulde anses for vanærende i den offentlige Mening, og indtil Borgerlig Straffelov af 15. April 1930 traadte i Kraft, indeholdt Straffedommene heller intet om, hvorvidt den Handling, for hvilken der blev paalagt Straf, skulde anses for vanærende. Afgørelse herom blev først truffet, naar der blev rejst Spørgsmaal om, hvorvidt Domfældte var udelukket fra en eller anden af de almindelige borgerlige Rettigheder, og det blev da som Regel den *administrative* Myndighed, under hvis Omraade det paagældende Forhold henhørte, der kom til at tage Bestemmelse. Den Usikkerhed og Uensartethed, der fulgte af, at det beroede paa et Skøn, om en Handling var vanærende i den offentlige Mening, og at dette Skøn var henlagt til vidt forskellige administrative eller judicielle Myndigheder, alt efter Afgørelsens Formaal, førte til, at Afgørelsen ved Borgerlig Straffelov af 15. April 1930 blev henlagt til *Domstolene*.

Ved Straffelovens § 78 blev det fastsat, at naar nogen for en Forbrydelse, begaaet efter det fyldte 18. Aar, dømtes til Fængsel (herunder dog ikke Ungdomsfængsel) eller til Indsættelse i Arbejdshus eller til at tages i Sikkerhedsforvaring, og han fandtes at have gjort sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, skulde *de borgerlige Rettigheder frakendes ham* ved Dommen. Ved saadan Frakendelse bortfaldt Retten 1) til offentlige Tjenester og Hverv, 2) til at stemme og vælges ved offentlige Valg, 3) til at varetage en Række Stillinger og Hverv eller virke ifølge Næringsadkomst, hvis Opnaaelse eller Udøvelse i Lovgivningen er betinget af hæderlig Vandel, 4) til Pension eller Understøttelse af det offentlige, hvis Opnaaelse eller Nydelse i Lovgivningen er betinget af, at vedkommende ikke ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling. — Det bestemtes derhos i § 78, at Fradømmelsen af de borgerlige Rettigheder skulde ske for et ved Dommen bestemt Tidsrum, ikke under 5 Aar, eller for bestandig.

Denne Ordning, der var tænkt som en *teknisk Forbedring* af de hidtil ret ufuldkomne Regler og som en Beskyttelse for Borgerne derved, at Afgørelsen nu i alle Tilfælde blev truffet af Domstolene, har imidlertid *ikke virket heldigt*. Selv om der er opnaaet noget større Ensartethed i Bedømmelsen af en Handling's vanærende eller ikke-vanærende Karakter, har der dog hersket *Usikkerhed* paa et ret omfattende Grænseomraade af mindre betydelige kriminelle Handlinger, ligesom